

Sygn. akt I ACa 4/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 lutego 2016 roku

Sąd Apelacyjny w Szczecinie I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSA Dariusz Rystał
Sędziowie:	SSA Edyta Buczkowska-Żuk SSA Marta Sawicka (spr.)
Protokolant:	st.sekr.sądowy Beata Waclawik

po rozpoznaniu w dniu 25 lutego 2016 roku na rozprawie w Szczecinie

sprawy z powództwa (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w P.

przeciwko I. K.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanej

od wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie

z dnia 17 września 2015 roku, sygn. akt VIII GC 442/14

I. oddala apelację,

II. zasądza od pozwanej na rzecz powódki kwotę 2 700 zł (dwa tysiące siedemset złotych) tytułem kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

SSA E. Buczkowska-Żuk SSA D. Rystał SSA M. Sawicka

Sygn. akt I ACa 4/16

UZASADNIENIE

Powódka – (...), spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w P. domagała się zasądzenia na jej rzecz od pozwanej – I. K. – kwoty 120 000 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 1 czerwca 2014 roku do dnia zapłaty oraz kosztami procesu. W uzasadnieniu wskazała, że strony zawarły w dniu 1 sierpnia 2012 roku umowę o wspólnym przedsięwzięciu gospodarczym obejmującym wspólne prowadzenie produkcji rolnej, której załącznikiem była umowa cesji wierzytelności dopłaty kwoty cukrowej. W myśl postanowień tej ostatniej pozwana zobowiązała się przelewać 50% swojej wierzytelności wynikającej każdorazowo z decyzji ARiMR

o przyznaniu kwoty buraczanej na rzecz powódki (każdorazowo w terminie 7 dni od otrzymania płatności). Wbrew powyższemu pozwana nie tylko nie przedstawiła powódce decyzji ARiMR w sprawie przyznania płatności obszarowej za 2013 rok, lecz także nie poinformowała o otrzymaniu płatności oraz – pomimo stosownych wezwań – nie dokonała zapłaty na rzecz powódki przysługującej jej zgodnie z umową kwoty.

Pozwana – I. K. – domagała się oddalenia powództwa oraz zasądzenia od powódki na rzecz pozwanej kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Zaprzeczała, aby kiedykolwiek zawarła z powódką umowę, na mocy której byłaby zobowiązana do zapłaty kwoty dochodzonej pozwem. Z ostrożności zaprzeczała również, aby zobowiązała się zapłacić powódce jakąkolwiek część płatności cukrowej, którą powódka - po raz pierwszy w relacjach z pozwaną – przywołuje w pozwie. Sprawa natomiast kwoty buraczanej została ostatecznie pomiędzy stronami uregulowana i wzajemnie wykonana na warunkach określonych w umowie z dnia 26 kwietnia 2013 roku.

Wyrokiem z dnia 17 września 2015 roku Sąd Okręgowy w Szczecinie zasądził od pozwanej na rzecz powódki kwotę 110 441,43 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 1 kwietnia 2014 roku, oddalił powództwo w pozostałej części oraz zasądził od pozwanej na rzecz powódki kwotę 8 119,44 zł tytułem kosztów procesu.

Powyższe rozstrzygnięcie Sąd Okręgowy oparł na następujących ustaleniach faktycznych:

W dniu 1 sierpnia 2012 roku w P. strony zawarły umowę o wspólnym przedsięwzięciu gospodarczym, gdzie stwierdzono, że pozwana jest właścicielem nieruchomości o łącznej powierzchni 184 hektarów i 0,316 hektara stanowiącej grunty rolne użytkowane rolniczo. Strony zobowiązały się współdziałać w celu prowadzenia rolniczej produkcji roślinnej na tychże gruntach, w celu uzyskania jak największych dochodów. W paragrafie 3 tej umowy stwierdzono, że pozwana wnosi grunty rolne opisane w umowie do wspólnej działalności rolnej i zobowiązuje się scedować na rzecz powódki należne jej uprawnienia. W paragrafie 5 ustęp 5 stwierdzono, że wnioski o dopłaty bezpośrednie, wniosek o dopłatę cukrową, jak też inne z tym związane dokumenty sporządzać i składać będzie pozwana. W paragrafie

7 dotyczącym rozliczeń pomiędzy stronami stwierdzono, że po stronie aktywów powódki znajdują się między innymi inne przychody, w tym dopłaty Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa według stosownych decyzji.

W dniu 1 października 2012 roku strony zawarły aneks numer (...) do umowy o wspólnym przedsięwzięciu gospodarczym i w tymże aneksie w paragrafie 5 ustęp 5 stwierdzono, że wnioski o dopłaty bezpośrednie, wniosek o dopłatę cukrową, jak też inne z tym związane dokumenty sporządzać i składać będzie I. K.. Z kolei w paragrafie 7 dotyczącym rozliczeń, a także płatności cukrowej stwierdzono, że po stronie aktywów podobnie, jak w pierwotnej umowie, znajdują się między innymi dopłaty Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa według stosownych decyzji. W ustępie 2 paragrafu 7 stwierdzono, że zakwestionowanie przez strony rozliczenia nie stanowi przeszkody w wypłacie powódce zobowiązania z tytułu dopłaty do kwoty cukrowej zgodnie z załącznikiem numer 3 do umowy.

Tymże załącznikiem numer 3 do umowy o wspólnym przedsięwzięciu gospodarczym z dnia 1 sierpnia 2012 roku i zgodnie z aneksem z dnia 1 października 2012 roku była umowa, która została nazwana umową cesji wierzytelności dopłaty kwoty cukrowej. W paragrafie 1 tej umowy stwierdzono, że została ona zawarta

w związku z zawarciem między stronami w dniu 1 sierpnia 2012 roku umowy

o wspólnym przedsięwzięciu gospodarczym w celu wykonania zawartych w tej umowie obowiązków. W paragrafie 2 stwierdzono, że pozwana przelewa na rzecz powódki 50 procent swojej wierzytelności wynikającej każdorazowo z decyzji Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa o przyznaniu kwoty buraczanej

z zastrzeżeniem warunku, że połowa przyznanej kwoty buraczanej będzie należna powódce każdorazowo w terminie 7 dni od dnia otrzymania całości przedmiotowej kwoty przez pozwaną. Pozwana zobowiązała się w tym samym paragrafie do należytego przygotowania i składania w określonym do tego terminie stosownego wniosku o przyznanie dopłat, zobowiązała się też na każde wezwanie powódki przedłożyć kopie wniosków o przyznanie kwoty buraczanej i decyzji Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa o przyznaniu kwoty cukrowej.

Decyzją numer (...) z dnia 27 listopada 2013 roku Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa przyznała pozwanej płatność uzupełniającą, płatność cukrową, w wysokości 220.882 złote 87 groszy. Jednocześnie tą samą decyzją odmówiła przyznania uzupełniającej płatności obszarowej dla powierzchni grupy upraw podstawowych. Co do płatności cukrowej stwierdziła między innymi, że jej kwota przyznana została stosownie do przepisów wskazujących na sposób określenia tej kwoty w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 14 listopada 2013 roku w sprawie stawki płatności cukrowej za 2013 rok. Dołączono do wniosku, jak stwierdzono w tej decyzji, umowę dostawy buraków cukrowych, o której mowa w artykule 24 ustawy o płatnościach w ramach systemu wsparcia bezpośredniego i w związku z ilością tej dostawy określonej w umowie ustalono wysokość płatności cukrowej, od której zastosowano współczynnik korygujący.

Zgodnie z informacją(...) Oddziału Regionalnego Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa przelew przyznanej kwoty płatności cukrowej na rzecz pozwanej miał miejsce w dniu 13 grudnia 2013 roku.

Strony zawarły też umowę z dnia 26 kwietnia 2013 roku, którą nazwały umowa sprzedaży prawa do uprawy i dostawy buraków cukrowych. W umowie tej w paragrafie 1 stwierdzono, że pozwana, jako zbywająca, oświadcza, że posiada prawo do uprawy i dostawy buraków cukrowych do (...) Spółka Akcyjna, a kontraktowa ilość buraków w 2012 roku wynosi 4.124,428 ton.

W paragrafie 2 stwierdzono, że pozwana zbywa 100 procent tego prawa na rzecz powódki i oświadcza, że określone niniejszą umową prawo stanowi jej wyłączną własność i nie podlega obciążeniu na rzecz osób trzecich oraz nie jest zajęte

w postępowaniu egzekucyjnym. Jako cenę zbycia ustalono kwotę 170.000 złotych.

W paragrafie 5 stwierdzono, że w przypadku zmiany zasad wypłaty dopłaty cukrowej pozwana gwarantuje sobie prawo odkupu połowy prawa do uprawy i dostawy buraków cukrowych będącej przedmiotem sprzedaży za połowę kwoty tej sprzedaży, czyli połowę kwoty 170.000 złotych po wcześniejszym, 14-dniowym pisemnym zawiadomieniu.

Wszystkie te umowy były wyrazem podjęcia pomiędzy stronami współpracy w zakresie osiągnięcia zysków z produkcji rolnej w szczególności dotyczącej uprawy buraka cukrowego.

Sąd Okręgowy przeprowadził postępowanie dowodowe na podstawie głównie dowodów przedstawionych przez powódkę. Jeśli chodzi o środki dowodowe przedstawione przez pozwaną to zostały one ograniczone do umowy, na którą strona pozwana powołała się w odpowiedzi na pozew. Nie przedstawiono żadnych innych środków dowodowych. Jednocześnie strona pozwana nie zakwestionowała treści dowodów przedstawionych przez powódkę, ani tych dowodów, które zostały zebrane w toku postępowania, w szczególności w oparciu o wezwanie - zwrócenie się do Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa o nadesłanie dokumentów dotyczących płatności cukrowej na rzecz pozwanej w 2013 roku. Tym samym nie było podstaw do zakwestionowania treści dowodów pisemnych. Jeśli chodzi o dowód z przesłuchania powódki, przeprowadzony w trybie przesłuchania stron z pominięciem strony pozwanej, to dowód ten służył ustaleniu zgodnego zamiaru stron i celu umowy, wszystkich umów zawartych pomiędzy stronami, a w szczególności tej umowy, która dotyczyła płatności cukrowej i rozliczenia tej płatności pomiędzy stronami. Było to konieczne z uwagi na sprzeczność stanowisk stron, co do rozumienia tej umowy. Odnośnie tego dowodu Sąd Okręgowy stwierdził, że zgodnie z artykułem 247 Kodeksu postępowania cywilnego dowód ze świadków lub z przesłuchania stron przeciwko osnowie lub ponad osnowę dokumentu obejmującego czynność prawną może być dopuszczony między uczestnikami tej czynności tylko w wypadkach, gdy nie doprowadzi to do obejścia przepisów w formie zastrzeżonej pod rygorem nieważności i gdy ze względu na szczególne okoliczności sprawy sąd uzna to za konieczne. Sąd stanął na stanowisku, że te warunki muszą być spełnione łącznie, to znaczy tylko wtedy, kiedy obie przesłanki wymienione w artykule 247 się ziszcza, możliwe jest prowadzenie dowodu ze źródeł osobowych przeciwko osnowie lub ponad osnowę dokumentu.

Stwierdził, że w tym wypadku przesłuchanie stron, a ściślej przesłuchanie powódki, nie miało takiego charakteru. Jak już była mowa, przesłuchanie miało służyć ustaleniu zgodnego zamiaru stron i celu umowy, a więc co strony ustaliły i do czego

w istocie umówiły się zawierając umowę będącą załącznikiem numer 3 do umowy

o wspólnym przedsięwzięciu z dnia 1 sierpnia 2012 roku. Takie ustalenie poprzez dowód ze źródła osobowego nie jest ustaleniem ponad osnowę ani przeciwko osnowie dokumentu, tylko jest zmierzaniem do określenia treści oświadczenia woli zawartego w umowie i jego wykładni. Sąd podzielił w tym zakresie dorobek orzecznictwa, zgodnie z którym wykładnia oświadczeń woli stron w zawartej przez nie umowie, mającej formę pisemną, powinna być w pierwszej kolejności dokonywana na podstawie jej tekstu. Nie można wszakże pomijać, że przepis artykułu 65 Kodeksu cywilnego pozwala przyjąć sens wypowiedzi odbiegającej od jego słownego brzemienia, jeżeli wskazują na to towarzyszące wypowiedzi i okoliczności, przemawiają za tym inne pozajęzykowe dyrektywy. Kontynuując ten tok rozumowania stwierdził, że o ile tekst dokumentu nie jest jasny, zawiera sprzeczności, to niezbędne niekiedy jest sięganie do interpretacji tego tekstu poprzez inne dyrektywy tej interpretacji niż tylko językowe, a więc szukanie celu, który przyświecał stronom składającym oświadczenia woli i zawartej przez nie umowie, jeżeli to jest czynność prawna dwustronna, oraz okoliczności zawarcia tych umów. Dopuszczalne jest zatem sięgnięcie do takich okoliczności towarzyszących złożeniu oświadczenia woli, które mogą być stwierdzone wyłącznie za pomocą pozadokumentowych środków dowodowych, w związku z czym skorzystano w niniejszej sprawie z takiej możliwości realizując wniosek dowodowy powódki. Stwierdził też, że pozwana nie złożyła wniosku o przesłuchanie pozwanej, choć w istocie takie możliwości w niniejszej sprawie miała.

Przedmiotem roszczenia powódki było domaganie się połowy świadczenia, które zostało przyznane i wypłacone pozwanej, świadczenia, które nazywane jest potocznie, a także w niektórych aktach prawnych, płatnością cukrową.

Płatność ta jest realizowana w ramach systemu wsparcia bezpośredniego i jej podstawą jest Ustawa z dnia 26 stycznia 2007 roku. Nadto obowiązują w tym zakresie przepisy wykonawcze, w szczególności Rozporządzenie Ministra Rolnictwa

i Rozwoju Wsi z dnia 7 marca 2014 roku w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania oraz wypłaty płatności w ramach systemu wsparcia bezpośredniego,

a we wcześniejszym okresie poprzednie rozporządzenia wykonawcze, które dotyczyły płatności cukrowej. W szczególności można wymienić tutaj rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 14 listopada 2013 roku w sprawie stawki płatności cukrowej za 2013 rok. To rozporządzenie było decydujące dla ustalenia wysokości tej stawki.

Regulacje te są efektem obowiązywania przepisów wspólnotowych,

w szczególności Rozporządzenia Rady WE numer (...) z 19 stycznia 2009 roku ustanawiającego wspólne zasady dla systemów wsparcia bezpośredniego dla rolników w ramach wspólnej polityki rolnej i ustanawiającego określone wytyczne wsparcia dla rolników, Rozporządzenia numer (...) Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 17 grudnia 2013 roku ustanawiającego niektóre przepisy przejściowe w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz rozwoju obszarów wiejskich.

Sąd Okręgowy wskazał, że jeśli chodzi o wszystkie te przepisy, sytuują one płatność cukrową jako przysługującą rolnikowi, który spełnia w danym roku warunki do przyznania tej płatności, a w szczególności zawarł z producentem cukru umowę dostawy buraków cukrowych, albo umowę tą zawarł z małżonkiem wnioskującego

o opłatę cukrową bądź ze spadkodawcą rolnika bądź z poprzednikiem prawnym rolnika, bądź z przekazującym gospodarstwo rolne. Z treści tych przepisów również należy wnioskować, że umowy zawarte pomiędzy stronami, w tym będąca załącznikiem numer 3 do umowy o wspólnym przedsięwzięciu umowa cesji wierzytelności dopłaty kwoty cukrowej, uwzględniały fakt, że prawo do tej dopłaty kwoty cukrowej przysługuje wyłącznie pozwanej. Jest to o ile istotne w niniejszej sprawie, również biorąc pod uwagę dyrektywy wykładni oświadczeń woli i celu uzgodnionego zamiaru stron umowy wynikające z artykułu 65 Kodeksu cywilnego, że sformułowanie - cesja wierzytelności, nie może być w świetle wskazanych okoliczności rozumiane dosłownie.

Sąd stwierdził, że w tejże umowie, w paragrafie 2, mowa jest o tym, że to pozwana ma złożyć wniosek o przyznanie płatności cukrowej, a zatem to pozwana mogła tylko tę płatność otrzymywać. W związku z tym to pozwana miała tę kwotę, umówioną pomiędzy stronami, stanowiącą 50 procent tej płatności uiścić w terminie 7 dni od dnia otrzymania całości przedmiotowej kwoty.

Tym samym dość nieprecyzyjne brzmienie przepisu będącego załącznikiem numer 3 nie może być w świetle tych okoliczności wykorzystywane przez strony jako przesłanka do wskazywania innego rozumienia świadczenia, co do którego się umówiono. Strona pozwana podnosiła, że jest to kwota buraczana, a więc prawo przyznane do produkcji buraka cukrowego, ale to prawo nie jest przyznawane przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, zatem już choćby z tego względu, że mowa jest w tej umowie o decyzji tej Agencji, świadczy o tym, że z pewnością nie chodziło o to, co strona pozwana wskazuje i co do czego strony umówiły się w umowie załączonej do odpowiedzi na pozew.

Sąd stwierdził, że w tytule omawianej umowy powołanej w pozwie jest wskazanie na kwotę cukrową i jest mowa o płatności, a nie o przyznaniu jakiejś granicy ilościowej w zakresie uprawy buraka cukrowego. Zwrócił też uwagę na inne brzmienia przepisów umów, które zawarły strony. W szczególności można zwrócić uwagę na paragraf 7 ustęp 2 aneksu numer (...) do umowy o wspólnym przedsięwzięciu gospodarczym, gdzie jest mowa o tym, że powódce ma przysługiwać prawo do skorzystania z części dopłaty do kwoty cukrowej zgodnie z załącznikiem numer 3 do umowy, a więc umową cesji wierzytelności. Zatem, mimo, że nie można stwierdzić tutaj, że zawarta została jakaś cesja wierzytelności, to znaczy, że na podstawie tej umowy powódka mogła występować do Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa o wypłatę połowy płatności cukrowej, bowiem to po prostu było niemożliwe w świetle przepisów regulujących procedurę przyznawania tej płatności, to biorąc pod uwagę te przepisy należy tę umowę rozumieć w ten sposób, że na jej podstawie powódce przysługiwało od pozwanej świadczenie w postaci pięćdziesięciu procent otrzymanej przez pozwaną płatności cukrowej.

Sąd Okręgowy stwierdził, że sformułowania: kwota cukrowa, płatność cukrowa, dopłata cukrowa, kwota buraczana, używane w tych umowach i w treściach konkretnych ich przepisów, muszą być traktowane w niniejszym procesie jako synonimiczne.

Zwrócił także uwagę na uregulowania umowy, na którą powoływała się w niniejszym procesie pozwana. Mianowicie w paragrafie 5 tejże umowy, która została przez pozwaną wskazana w niniejszym procesie, jako regulująca świadczenie, którego powódka się domagała i to regulująca w taki sposób, że to świadczenie powódka już otrzymała, stwierdzono, że w przypadku zmiany zasad wypłaty dopłaty cukrowej pozwana, więc zbywająca, gwarantuje sobie prawo odkupu połowy prawa opisanego w paragrafie 1 za połowę kwoty ceny przewidzianej w paragrafie 3 tejże umowy. Z treści tego postanowienia umownego zdaniem Sądu Okręgowego ewidentnie wynika, że chodziło o dwa różne świadczenia, a zatem nie jest tak, że świadczenie, które jest objęte tą umową, a więc prawo do uprawy i dostawy buraków cukrowych, jest tym samym świadczeniem, które zostało przewidziane w załączniku numer 3 do umowy o wspólnym przedsięwzięciu gospodarczym z dnia 1 sierpnia 2012 roku zgodnie z aneksem z dnia 1 października 2012 roku, a więc umowy nazwanej umową cesji wierzytelności dopłaty kwoty cukrowej, a ściślej umową, którą należy rozumieć, jako stosunek prawny, na podstawie którego powódka uzyskała wierzytelność w stosunku do pozwanej z tytułu pięćdziesięciu procent płatności cukrowej przyznanej jej decyzją Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.

Przedstawiona interpretacja uwzględnia powołaną już wyżej regułę wykładni oświadczeń woli i regułę wykładni umów zawartych pomiędzy podmiotami prawa cywilnego wynikającą z artykułu 65 Kodeksu cywilnego. Badając treść również tej umowy należało przyjąć, że umowa ta rozgraniczała prawo do produkcji i uprawy buraka cukrowego od prawa do otrzymania płatności cukrowej i świadczenia w tym zakresie regulowała w różny sposób. Jeśli więc chodzi o prawo do dopłaty kwoty cukrowej i jej wysokości zostało to uregulowane w załączniku numer 3 do umowy o wspólnym przedsięwzięciu w związku z paragrafem 7 ustęp 2 aneksu do tejże umowy. Biorąc pod uwagę powyższe sąd stwierdził, że roszczenie powódki było słuszne co do zasady. Żądanie pozwu było jednak zawyżone, ponieważ z treści stosunków prawnych, które zostały wyżej opisane wynika, że wierzytelność powódki, prawo do świadczenia od pozwanej sięga pięćdziesięciu procent kwoty otrzymanej przez pozwaną z tytułu dopłaty cukrowej. Nikt nie zakwestionował faktu, że kwota która została przyznana jest kwotą określoną w decyzji Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa z dnia 27 listopada 2013 roku. Nie ma też podstaw, by przyjąć, że jakkolwiek inna kwota została wypłacona pozwanej przelewem z dnia 13 grudnia 2013 roku. Nie nastąpiło cofnięcie pozwu w żadnym zakresie,

a zatem biorąc pod uwagę nawet treść żądania pozwu, gdzie też jest wskazanie o prawie do pięćdziesięciu procent takiej płatności, należało uwzględnić tę płatność, która została faktycznie dokonana. 50 procent tej kwoty, to jest kwota zasądzona w punkcie pierwszym wyroku. Jeśli chodzi o odsetki trzeba przyjąć, że termin wymagalności tej kwoty został określony w umowie na 7 dni od daty otrzymania kwoty płatności cukrowej, wobec tego żądanie odsetek od dnia 1 kwietnia 2014 roku musiało być uwzględnione, ponieważ wymagalność nastąpiła znacznie wcześniej, już 20 grudnia 2013 roku i od dnia następnego można było żądać odsetek. Powyższe znajduje podstawę w artykule 455 Kodeksu cywilnego, zgodnie z którym jeżeli termin spełnienia świadczenia nie jest oznaczony ani nie wynika z właściwości zobowiązania, świadczenie powinno być spełnione niezwłocznie po wezwaniu dłużnika do wykonania. Jeśli chodzi o wysokość odsetek strona powodowa żądała odsetek ustawowych. Znajduje to podstawę w artykule 481 paragraf 1 i 2 Kodeksu cywilnego. Ponad kwotę zasądzoną w punkcie pierwszym co do istoty należało powództwo oddalić.

To rozstrzygnięcie spowodowało, że powódka wygrała proces w dziewięćdziesięciu dwóch procentach. W związku z powyższym, zgodnie z zasadą wynikającą z artykułu 98 paragraf 1 Kodeksu postępowania cywilnego, uwzględniając regułę wynikającą z artykułu 100 Kodeksu postępowania cywilnego, sąd dokonał rozdzielania kosztów pomiędzy stronami przyjmując, że każda z tych stron jest obciążona tymi kosztami w części co do której proces przegrała. Jeśli chodzi o koszty powódki należało uznać, że koszty te wynoszą, biorąc pod uwagę stopień wygrania sprawy, 8.408 złotych i 80 groszy, natomiast pozwanej 289 złotych i 36 groszy. W tym wypadku uwzględniono stawki wynikające z Rozporządzeń Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności adwokackie przed organami wymiaru sprawiedliwości, a także w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenie przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu.

Apelację od powyższego wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie z dnia 17 września 2015 roku wniosła pozwana I. K., zaskarżając go w całości i zarzucając błędne ustalenia faktyczne względem zgromadzonego materiału dowodowego przez przyjęcie, iż:

- umowa cesji wierzytelności dopłaty kwoty cukrowej z dnia 1 sierpnia 2012 roku nie daje możliwości do stwierdzenia, iż pomiędzy stronami doszło do jakiejś cesji, co skutkowało tym, iż powódce przysługiwało od pozwanej świadczenie w postaci pięćdziesięciu procent otrzymanej przez pozwaną płatności cukrowej;

- w § 7 umowy z dnia 1 sierpnia 2012 roku o wspólnym przedsięwzięciu gospodarczym oraz w § 7 aneksu numer (...) umowy o wspólnym przedsięwzięciu gospodarczym z dnia 1 października 2012 roku stwierdzono, że po stronie aktywów powódki znajdują się między innymi inne przychody, w tym dopłaty Agencji restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa według stosownych decyzji.

Wskazując na powyższe zarzuty apelująca wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie powództwa oraz zasądzenie od powódki na rzecz pozwanej zwrotu kosztów procesu według norm przepisanych, w tym kosztów zastępstwa procesowego za postępowanie przed sądami obu instancji, ewentualnie – o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania z pozostawieniem temu Sądowi rozstrzygnięcia o kosztach procesu.

W złożonej odpowiedzi na apelację powódka wniosła o jej oddalenie w całości oraz o zasądzenie od pozwanej na rzecz powódki kosztów postępowania apelacyjnego według norm przepisanych, z uwzględnieniem kosztów zastępstwa procesowego argumentując szerzej o bezzasadności podniesionych przez apelującego zarzutów.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Argumentacja podniesiona przez skarżącą okazała się nieuzasadniona i w efekcie nie mogła doprowadzić do postulowanej przez nią zmiany lub uchylenia zaskarżonego wyroku.

Apelująca sformułowała w odniesieniu do skarżonego orzeczenia zarzuty natury procesowej, a mianowicie poczynienia przez Sąd Okręgowy błędnych ustaleń faktycznych nieadekwatnych do treści zgromadzonych w toku postępowania dowodów. W istocie więc chodziłoby o naruszenie przez ten Sąd przepisu art. 233§1 k.p.c. zakreślającego reguły swobodnej oceny dowodów, zgodnie z treścią którego sąd zobowiązany jest ocenić wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego w sprawie materiału dowodowego – a zatem, jak podkreśla się w orzecznictwie, z uwzględnieniem wszystkich dowodów przeprowadzonych w postępowaniu, jak również wszelkich okoliczności towarzyszących przeprowadzaniu poszczególnych dowodów i mających znaczenie dla oceny ich mocy i wiarygodności (tak Sąd Najwyższy w orzeczeniu

z dnia 24 marca 1999 roku, I PKN 632/98, OSNAPiUS 2000/10/382). Przyjmuje się, że ramy swobodnej oceny dowodów muszą być zakreślone wymaganiami prawa procesowego, doświadczenia życiowego, regułami logicznego myślenia i pewnego poziomu świadomości prawnej, zgodnie z którymi sąd w sposób bezstronny, racjonalny oraz wszechstronny rozważa materiał dowodowy jako całość, dokonuje wyboru określonych środków dowodowych i wążąc ich moc oraz wiarygodność odnosi je do pozostałego materiału dowodowego (por. orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 20 marca 1980 roku, II URN 175/79, OSNC 1980/10/200; z dnia 29 października 1996 roku, III CKN 8/96, OSNC 1997/3/30). Ustalenia dokonane

w oparciu o tak ocenione dowody nie mogą wykazywać błędów tak faktycznych (tzn. nie mogą być sprzeczne z treścią dowodów), jak i logicznych (błędności rozumowania i wnioskowania). Z kolei podstawę wyroku może stanowić tylko całokształt okoliczności przedstawionych w toku rozprawy głównej i istniejących w chwili jej zamknięcia (art. 316§1 k.p.c.).

Jak przyjmuje się w orzecznictwie sądowym, jeżeli z określonego materiału dowodowego sąd wyprowadza wnioski logicznie poprawne i zgodne

z doświadczeniem życiowym, to ocena sądu nie narusza reguł swobodnej oceny dowodów i musi się ostać choćby w równym stopniu, na podstawie tego materiału dowodowego, dawały się wysnuć wnioski odmienne. Tylko w przypadku, gdy brak jest logiki w wiązaniu wniosków z zebranymi dowodami lub gdy wnioskowanie sądu wykracza poza schematy logiki formalnej albo- wbrew zasadom doświadczenia życiowego – nie uwzględnia jednoznacznych, praktycznych związków przyczynowo-skutkowych, to przeprowadzona przez sąd ocena dowodów może być skutecznie podważona (tak m.in. Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 27 września 2002 roku, II CKN 817/00, LEX nr 56906). Dla skuteczności zarzutu naruszenia art.233§1 k.p.c. nie wystarcza stwierdzenie o wadliwości dokonanych ustaleń faktycznych, odwołujące się do stanu faktycznego, który w przekonaniu skarżącego odpowiada rzeczywistości. Konieczne jest wskazanie przyczyn dyskwalifikujących postępowanie Sądu w tym zakresie. W szczególności skarżący powinien wykazać, jakie kryteria oceny naruszył sąd przy ocenie konkretnych dowodów, uznając brak ich wiarygodności i mocy dowodowej lub niesłusznie im je przyznając (por. m.in. orzeczenia Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2001 roku, IV CKN 970/00, LEX nr 52 753; z dnia 12 kwietnia 2001 roku, II CKN 588/99, LEX nr 52347; z dnia 10 stycznia 2002 roku, II CKN 572/99, LEX nr 53136). Reasumując, skarżący może tylko wykazywać, posługując się argumentami natury jurydycznej, że sąd rażąco naruszył ustanowione w art.233§1 k.p.c. zasady oceny wiarygodności i mocy dowodów i że naruszenie to mogło mieć wpływ na wynik sprawy (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 stycznia 2000 roku, I CKN 1169/99, OSNC 2000/7-8/139; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 kwietnia 2000 roku, II CKN 817/00, niepubl.; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 2 lutego 2003 roku, I CKN 16/01, niepubl.). Z taką zaś sytuacją – wbrew zarzutom pozwanego – nie mamy do czynienia w rozpoznawanej sprawie. Materiał dowodowy został przez Sąd Okręgowy przeanalizowany w sposób kompletny. Sąd ten poprawnie zebrał

i szczegółowo rozważył wszystkie dowody oraz ocenił je w sposób nie naruszający reguł swobodnej oceny dowodów, uwzględniając w ramach tejże oceny zasady logiki i wskazania doświadczenia życiowego. Wobec tego nie sposób jest podważać adekwatności dokonanych przez Sąd Okręgowy ustaleń do treści przeprowadzonych dowodów. Istotnych dla rozstrzygnięcia ustaleń faktycznych poczynionych w sprawie złożona apelacja w sposób skuteczny nie podważa nie wykazując wskazanych wyżej rozbieżności pomiędzy zebranymi dowodami a poszczególnymi ustaleniami Sądu, bądź też ich sprzeczności z zasadami logiki bądź wskazaniem doświadczenia życiowego. Z tych przyczyn Sąd Apelacyjny uznając ustalenia faktyczne Sadu

I instancji za prawidłowe, przyjmuje je za własne, czyniąc integralną częścią swego stanowiska, bez potrzeby ponownego ich, szczegółowego, przytaczania.

Nie jest w sporze kwestionowanym fakt, iż 1 sierpnia 2012 roku w P. strony zawarły umowę o wspólnym przedsięwzięciu gospodarczym, w ramach której zobowiązały się współdziałać oraz należycie wykonywać wynikające z tej umowy zadania i obowiązki w celu prowadzenia rolniczej produkcji roślinnej na gruntach

o powierzchni 184,316 ha stanowiących własność pozwanej i uzyskania jak największych dochodów z tego tytułu. Na mocy postanowień tejże umowy pozwana

w celu jej realizacji wniosła opisane powyżej grunty rolne oraz zobowiązała się scedować na rzecz powódki należne jej uprawnienia, a także oddała powódce do używania maszyny rolnicze zgodnie z umową użyczenia maszyn stanowiącą załącznik numer 1 do umowy. Powódkę obciążało zaś zabezpieczenie środków finansowych

i zakup środków do produkcji rolnej, dysponowanie sprzętem rolniczym i zdolnością do świadczenia usług agrotechnicznych w zakresie niezbędnym dla należytego prowadzenia działalności rolniczej zgodnie z zasadami agrotechnicznymi, a także posiadanie odpowiednich możliwości i kontaktów handlowych do sprzedaży produktów rolnych w celu ich konkurencyjnej odsprzedaży, bądź wykorzystania na potrzeby własne. W § 5 umowy dotyczącej zasad współdziałania stron przewidziano między innymi, że wnioski o dopłaty bezpośrednie, wniosek o dopłatę cukrową, jak też inne

z tym związane dokumenty sporządzać i składać będzie I. K.. § 7 umowy przewidywał, że w terminie do 30 września następnego roku powódka przedstawi pisemne rozliczenie wspólnego przedsięwzięcia gospodarczego uwzględniając po stronie aktywów wartość zebranych produktów rolnych według cen rynkowych z dnia sporządzenia rozliczenia oraz inne dochody (w tym dopłaty AR i MR według stosownej decyzji). Powyższe zasady i uregulowania powtórzone zostały w aneksie numer (...) do umowy o wspólnym przedsięwzięciu gospodarczym zawartym

1 października 2012 roku, w którym nadto w § 7 dodano punkt drugi, stanowiący, że zakwestionowanie przez strony rozliczenia nie stanowi przeszkody w wypłacie powódce zobowiązania z tytułu dopłaty do kwoty cukrowej zgodnie z załącznikiem numer 3 do umowy. Wspomniany załącznik Nr 3, nazwany umową cesji wierzytelności dopłaty kwoty cukrowej, zgodnie z brzmieniem jego § 1 pozostawał

z woli stron w związku z umową o wspólnym przedsięwzięciu gospodarczym z

1 sierpnia 2012 roku i w celu wykonania zawartych w tej umowie obowiązków. Słusznie dostrzegł Sąd Okręgowy, iż treść wskazanego załącznika numer 3, choć nazwanego umową cesji wierzytelności, w istocie wykreowała jedynie stosunek zobowiązaniowy pomiędzy samymi stronami umowy. Z § 2 wspomnianego załącznika wynika bowiem zobowiązanie się pozwanej do należytego przygotowania i składania w terminie wniosków o przyznanie dopłaty cukrowej, a po uzyskaniu jej zgodnie

z decyzją AR i MR w pełnej wysokości – do wypłaty powódce w terminie 7 dni od dnia otrzymania całości wynikającej z decyzji kwoty dopłaty 50 % otrzymanej każdorazowo z tego tytułu kwoty. Pozwana w żaden sposób nie wykazała aby

z tytułu uzyskanej w 2003 roku na podstawie decyzji AR i MR z 27 listopada 2013 roku kwoty dopłaty cukrowej w wysokości 220882,87 zł rozliczyła się z powódką zgodnie z treścią powyższej wiążącej strony umowy. Sąd Apelacyjny ocenia także, iż trafnie Sąd Okręgowy przyjął, iż postanowienia umowy stron z 26 kwietnia 2013 roku sprzedaży prawa do uprawy i dostawy buraków cukrowych w żaden sposób na uchylenie bądź modyfikację zobowiązania pozwanej wynikającego z załącznika numer 3 o treści wyżej opisanej nie wpłynęły. Jakikolwiek zmiany w tym zakresie nie wynikają z literalnego brzmienia samej umowy, a fakt, iż dotyczyła ona odrębnych stosunków prawnych między stronami potwierdzają zeznania G. C., których wiarygodności apelująca w żaden sposób skutecznie nie zakwestionowała.

Zważywszy zatem na wskazane wyżej okoliczności apelację oddalono (art. 385 k.p.c.), o kosztach postępowania apelacyjnego rozstrzygając na podstawie art. 98§1 i §3 oraz art. 108§1 k.p.c.

SSA M. Sawicka SSA D. Rystał SSA E. Buczkowska-Żuk